

mentada dificultat en la construcció dels atributs divins davant de la unitat i transcendència absoluta de Déu. Car, si d'una banda els atributs divins són convertibles l'un en l'altre i amb l'essència divina, la unitat absoluta de Déu queda garantida; d'altra banda, en canvi, en poder distingir legítimament l'activitat específica de cada atribut, hom pot referir-s'hi de manera diferenciada per parlar significativament de Déu.

En resum, es tracta d'un article molt suggestiu, amb el qual l'autora enriqueix substancialment les perspectives obertes pel seu estudi *Drei Religionen - Ein Gott...* (ressenyat a SL 48), que se centrava en la doctrina dels atributs del *Llibre del gentil i dels tres savis*.

A. Fidora

57) Musco, «Il cap. 366 del *Liber contemplationis: la Contemplatio in Deum tra hymnus e kyklos*»

Alessandro Musco presenta algunes reflexions sobre el capítol 366 del *Llibre de contemplació en Déu* —el capítol que conclou l'obra lul·liana i que correspon a l'últim dia de l'any bixest. Aquest capítol s'ocupa de quatre qüestions: de la bondat del llibre, de com s'ha d'ensenyar i d'aprendre el llibre, de com es contempla en aquest llibre i de com cal donar gràcies per aquest llibre.

Musco, que repassa aquests quatre temes, constata que més que una conclusió de l'obra representen una invitació a començar-ne de nou la lectura. És en aquest sentit que parla del *kyklos* místic de la contemplació. Certament, la intenció de Llull no era altra que aquesta. Amb tot, el fet de donar les pautes per a la lectura del llibre al final i no al principi, com remarca Musco, és un tret comú de moltes obres de Llull, i no tan sols de les contemplatives: algunes versions de l'Art, per exemple, s'estructuren precisament d'aquesta manera.

Al mateix temps, Musco matisa la interpretació del *Llibre de contemplació* en clau mística, en el sentit que aquest no representaria un exemple tradicional de literatura mística, sinó que caldria interpretar-lo com a «himne poètic a l'ésser».

A. Fidora

58) Muzzi, «Incontrarsi per aiutarsi con fede e ragione nella scoperta della verità. La via di Raimondo Lullo»

All'interno del volume dedicato al XXV anniversario dell'incontro dei rappresentanti delle religioni mondiali ad Assisi, Sara Muzzi presenta il sistema